

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

14. An liceat cum hæreticis publicè disputare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

Quòd in tali casu, illa vasa sacra & ornamenta restituenda sint Ecclesiæ Christi si ignoretur propria, videlicet alicui alteri ejusdem ordinis, si nec ordo cognoscatur, alicui Ecclesiæ quæalicumque, dummodo Catholica sit, Bonam autem Religiosorum dum proprium monasterium non subsistit, danda sunt Missionariis ejusdem Ordinis si in illis partibus inveniantur, aut si non sint, proximiori conventui, aut cui ipsorum Provincialis tradi ordinaverit.

Dixi supra, quòd non sint restituendi omnes fructus: quod non intelligitur nisi de Catholicis, aut aliis qui bonâ fide inceperunt possidere, aut bonâ intentione in utilitatem verorum Dominorum. Hæretici autem, & malâ fide illam possessionem accipientes, omnimodam debent facere restitutionem.

ARTICULUS XIV.

An liceat cum Hæreticis publicè disputare.

S. Thom. 2. 2. q. 10. a. 7. de hac quæstione expressè agit. Et conformiter ad ejus doctrinam distinguenda sunt duo quæ consideranda sunt in disputationibus de materia fidei. Unum ex parte disputantis, & alterum ex parte audientis.

audientium ; ex parte quidem disputantis est consideranda intentio seu finis, capacitas & modus. Et ex parte audientium, utrùm sint instructi & firmi in fide : An verò simplices, & in fide titubantes.

Quoad 1. intentio seu finis debet esse in disputante, veritatem demonstrare, hæreses confutare, & fideles confirmare. Peccaret autem si disputaret ex dubio quod habet de fide ; dubius quippe in fide est hæreticus, & taliter est dispositus, qui eâ intentione disputationem aggreditur, ut paratus sit fidem relinquere, si contrariæ rationes magis placeant. Quod tamē sic est intelligendum, si semel fuerit sufficienter instructus in fide ; aliud quippe est de illo qui nondum bene instructus, ulterius suam ignorantiam per disputationem, aut ulteriorem inquisitionem intendit superare.

Secunda conditio disputantis est capacitas per doctrinam, seu modum persuadendi : sæpè enim mediocriter doctus aptior est ad fructuosè disputandum, quàm profundè doctus, dummodo in controversiis bene sit versatus, & facilem modum habeat res fidei pro captu audientium proponendi. Si tamen adversarius homo sagax sit, & in suis principiis multum imbutus ; opus est majori capacitate, ut cum illo disputetur. Ideo anno 1630. die 25. Julij cum propositum fuisset in S. Congreg. S. R. E. & universalis Inquisitionis, coram Urbano VIII. an disputandum sit cum infidelibus

delibus, ad hoc provocantibus, sic responsum
& resolutum fuit: *Disputatio de rebus fidei
laicis est prohibita: Sacerdotes nisi valde peritos
ex consilio debent ab ea se abstinere, excusando
se bonis verbis & pretextibus.* Cum igitur re-
quirat non solum peritos, sed valde peritos,
non debet aliquis facile præsumere de suffi-
cienti sua doctrina, ut publicè aut in magno
consortio disputare, audeat cum hæreticis.

Quod confirmari potest ex resolutione S.
Congreg. de propaganda fide data anno 1644.
cùm enim in Turonia indictus esset congressus
inter hæreticos & Catholicos pro stabilienda
una religione in Polonia, & mitterentur litteræ
ipsius congressus ad dictam S. Cong. Referente
Eminentiss. Cardinale Matheo: *Censuit* (scilicet
S. Cong.) *scribi eidem Missionario* (P. D. Joan-
ni Judischo qui litteras Romam miserat) *& re-
prehendi quòd susceperit onus convocandi dictum
conventum, cùm materia de fide Catholica non
possint sine Sedis Apostolicæ speciali mandato tra-
ctari,* sic refert P. Verricelli quest. 58. Et ejusdem
videtur mentionem facere Card. Lugo de fide
disp. 22. sect. 5. n. 143. Qui ibi agit de quibus-
dam conditionibus & modo quo tales conven-
tus seu publicæ disputationes fieri debeant
habito tamen prius consensu suæ Sanctitatis.
Ac proinde quantumvis quis doctus sit, & pe-
ritus, non potest publicam disputationem ag-
gredi, sine tali consensu. Nisi fortè periculū
mora esset, & fides Catholica interea pateretur

D
Per pub
ligitur i
sed qua
uti erat
Laic
coram
provoc
Alexan
inhibem
hibemus
publicè
putare:
nis laqu
commu
five an
dicatur
men m
pœna e
ter pec
est grav
aut ne
Limi
2.2.q.1
eos ind
conting
in cont
mortal
ticulari
certa f
pe est
confun

Per publicam autem disputationem non intelligitur illa quæ fit coram multis præsentibus, sed quæ fit per congressum ad hoc indictum, uti erat casus propositus.

Laicis autem personis etiam hoc non licet coram multis facere, sine tali indictione seu provocatione: hoc expressè cautum fuit ab Alexandro IV. & habetur in cap. *quicumque* §. *inhibemus* de hæreticis in 6. ubi sic dicitur: *Inhibemus quoq; ne cuiquam laica persona liceat publicè, vel privatim, de fide Catholica disputare: qui verò contra fecerit excommunicationis laqueo innodetur* Notandum verò hanc excommunicationem non incurri ipso facto, sive ante sententiam; quod patet ex eo quod dicatur in imperativo *innodetur*. Peccabit tamen mortaliter qui contra fecerit; tum quia pœna excommunicationis non fertur, nisi propter peccatum mortale, tum etiam quia finis est gravis, nempe bonum fidei, ne irrideatur, aut ne rudes scandalizentur & à fide recedant.

Limitant tamen dictum decretum Cajet. 2.2.q. 10. a 7. Bannez, Sylvius & alii, ad laicos indoctos, prout regulariter sunt; si autem contingat aliquem inter ipsos esse doctum, & in controversiis bene versatum, non peccabit mortaliter, si non quidem publicè, sed in particularibus consortiis, (quando inde speratur certa fidei utilitas, uti per experientiam sæpe est visum) imò per hoc interdum magis confunduntur hæretici, dum vident homines alio-

alioquin rudes, adeo firmos in suâ fide, ut ipsorum argumenta tam facile eludant.

Similiter notat Cajet. ibidem ; prohibitionem illam tantum intelligi de disputatione formali & cum hæreticis, non autem de materiali quæ fit gratiâ exercitii, & honoris, ut sæpè fit in consortio Catholicorum inter se, quod tamen semper fieri debet cum magnâ cautelâ, ne inde aliquando occasio accipiat in fide dubitandi.

Circa modum autem disputandi quando ita requiritur, prudenter est procedendum, ne id fiat clamorosè, & verbis duris & contentiosis, monente ita Apostolo 2. Timoth. 2. 14. *Noli contendere verbis, ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium.* Et 1. Cor. 11. 16. *Si quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.*

Considerandum est præterea quibuscum disputetur, an sint hæretici valde obstinati, cum quibus non facilè congregiendum est; quia semper id fit inutiliter; uti pulchrè ostendit Tertul. lib. de Præscript. c. 5. *Scripturas, inquit, tales hæretici obtinent, & hæc suâ audaciâ statim quosdam movent, in ipso verò congressu firmos quidem fatigant, infirmos capiunt, medicos cum scrupulo dimittunt.* Ac proinde inutile, imo damnosum est, cum hæreticis obstinatis disputare Unde post pauca subjungit: *Fides nostra obsequium Apostolo debeat, prohibenti*

D
hibenti
accomo
conveni
dixit
causam
nihil pr
nè ut a
cerebri
Tar
tibus t
bene i
lis null
plices
reticis
inquit
dum
& ido
enim
infidel
tas eo
fidei r
Grego
tio in
lentiu
dereli
Al
licita
In 2
de fid
est fir
quod
hibenti

hibenti *questiones inire, novis vocibus aures accomodare, hæreticum post unicam correptionem convenire, non post disputationem. Adeo interdixit disputationem, correptionem designans causam hæretici conveniendi. Deinde quoniam nihil proficiat congressio scripturarum, nisi planè ut aut stomachi, quis inear eversionem, aut cerebri.*

Tandem Doctor Angelicus agit de audientibus tales disputationes: Et distinguit inter bene instructos & firmos in fide, & coram illis nullum est periculum. Et inter rudes & simplices, quorum aliqui sollicitati sunt ab hæreticis nitentibus corrumpere in eis fidem. Tunc, inquit, necessarium est publicè disputare de fide, dummodò inveniatur aliqui ad hoc sufficientes & idonei, qui errores confutare possint. Per hoc enim simplices in fide firmabuntur, & tolletur infidelibus decipiendi facultas, & ipsa taciturnitas eorum, qui resistere deberent pervertentibus fidei veritatem, esset erroris confirmatio. Vnde Gregorius in 2. Pastoralis c. 4. sicut incanta locutio in errorem pertrahit, ita indiscretum silentium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit.

Alii autem sunt simplices qui non sunt sollicitati ab hæreticis de quibus sic prosequitur: In 2. verò casu periculosum est publicè disputare de fide coram simplicibus: Quorum fides ex hoc est firmior, quia nihil diversum audierunt, ab eo quod credunt. Et ideo non expedit eis, ut

194 TRACTATUS IV.

verba infidelium audiant disputantium contra fidem. Vide Tertull. ubi supra. Ubi etiam ostendit quod non sit disputandum cum hæreticis ex SS. Scripturis, quia quædam non recipiunt, & quas recipiunt falsificant, aut in falsum sensum retorquent. Quid promovebis, inquit, exercitatissime Scripturarum, cum si quid defenderis, negetur ex aduerso, si quid negaveris, defendatur? Et tu quidem nihil perdes, nisi vocem in contentione; nihil censequeris, nisi bilem de blasphematone.

TRAC-